

STATKRAFT ENERGI AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Vår dato: 07.12.2023

Vår ref.: 202306897-7 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Konsesjonspliktavurdering av et nytt Svean kraftverk i Trondheim kommune, Trøndelag

NVE har gjort en konsesjonspliktavurdering av Statkrafts planer om bygging av et nytt Svean kraftverk. Det nye kraftverket skal erstatte det gamle og bygges i fjell. Maksimal driftsvannføring blir den samme med 75 m³/s, mens det er antatt en økning i årsproduksjon på 10 GWh. Samlet sett vurderer vi at den planlagte byggingen av et nytt kraftverk, ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vassdragsreguleringsloven. Et nytt Svean kraftverk er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3. Byggingen av det nye kraftverket vil følges opp gjennom godkjenning av detaljplan hjemlet i vilkårene i reguleringskonsesjonen for Selbusjøen (revidert 07.03.2014).

Bakgrunn

NVE har mottatt brev fra Statkraft Energi AS datert 14.04.2023 med anmodning om konsesjonspliktavurdering for et nytt Svean kraftverk. NVE skal på bakgrunn av fremlagte opplysninger avgjøre om utbyggingen medfører skader eller ulemper for allmenne interesser i en slik grad at tiltaket må ha konsesjon etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Eksisterende anlegg og konsesjonsforhold

Dagens Svean kraftverk er bygd i etapper fra 1939 og har i dag 3 turbiner med oppstart i henholdsvis 1940, 1945 og 1956. Kraftverket utnytter et fall på 55 m med inntak i Selbusjøen og utløp i Nidelva. Installert effekt er på 36 MW og midlere årsproduksjon er oppgitt til 122 GWh/år. Maksimal driftsvannføring/slukeevne er på 75 m³/s. Det opplyses om at kraftstasjonen har nådd den tekniske levealderen og at et større tiltak nå er helt nødvendig for å sikre fremtidig produksjon.

Svean kraftverk har ingen egen konsesjon etter vassdragslovgivningen. I reguleringskonsesjonen for Selbusjøen mm. gitt ved kgl. res. av 6. juni 1919, står verken de eksisterende kraftverkene Øvre og Nedre Leirfossen (henholdsvis 1901 og 1910) nevnt som fremtidige brukere av reguleringen, eller de senere tilkomne kraftverkene Løkaune (1926), Svean (1940) og Fjærøfossen (1957).

I 1974 ble det gitt konsesjon til Bratsberg kraftverk (kgl. res. av 31.05.1974). I den forbindelse bemerker Hovedstyret at «*grunnlaget for disse utbyggingene, dvs. de 5 kraftverkene i Nidelva (Nidelv-verkene), var i det store og hele reguleringen av Selbusjøen m. fl. (Stråsjøen, Børsjøen, Dragstsjøen og Sørungen) meddelt ved kongelig resolusjon 6. juni 1919*». Hovedstyret skriver også følgende: «*I denne forbindelse bemerkes at manøvreringsreglementet for Selbusjøen bl.a. bestemmer at naturlig lavvassføring ikke skal forminskes til skade for andres rettigheter. Dette ble fastsatt ved kongelig resolusjon 11. juli 1919 og tok i sin permanente form sikte på manøvreringen for Svean. Løkaune ble opprinnelig bygd nærmest som et provisorisk anlegg i påvente av utbyggingen av Svean, men reglementet ble tilpasset driften av Løkaune ved midlertidig reguleringstillatelse av 10. august 1923*».

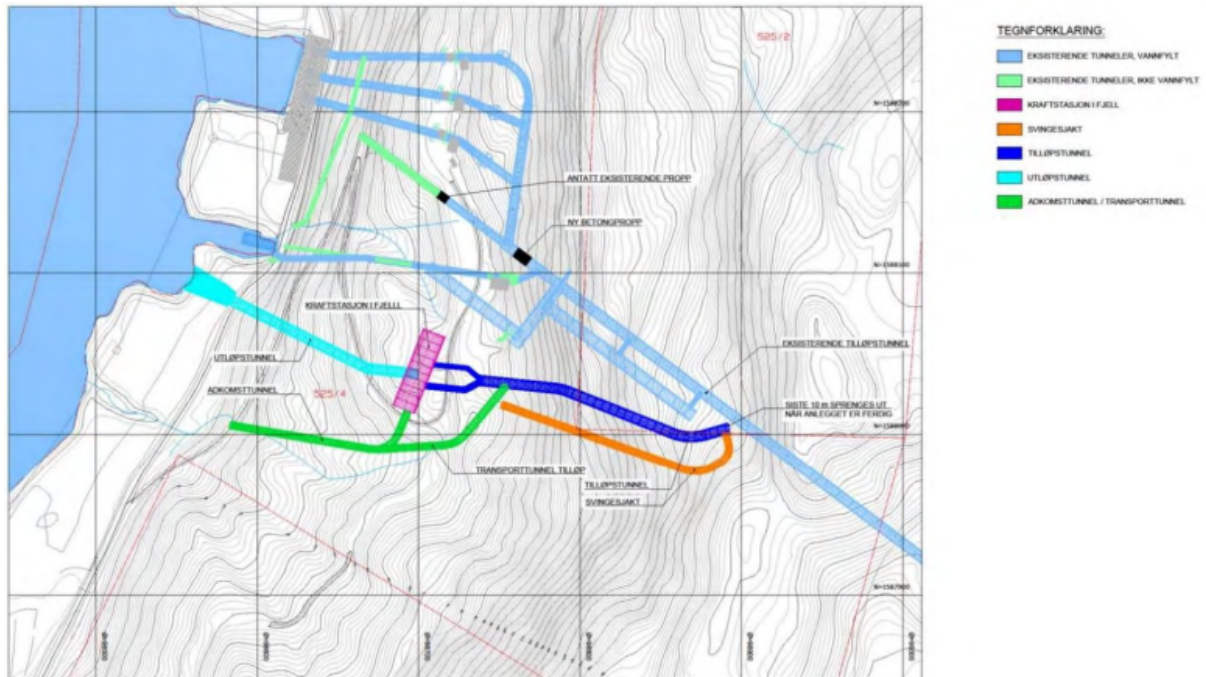
I forbindelse med konsesjon til Bratsberg kraftverk, ble laveste vannføring gjennom Nidelv-verkene grundig gjennomgått og det ble forutsatt at den skulle være på 30 m³/s ved Svean. I praksis er denne minstevannføringen tilført Nidelva gjennom driften av Svean kraftverk. Ved revisjon av vilkårene for reguleringen av Selbusjøen mm. gitt ved kgl. res. av 07.03.2014, ble følgende tatt inn i manøvreringsreglementet: «*Kravet til minstevannstand i Selbusjøen kan fravikes for å opprettholde en minstevannføring i Nidelva ved Svean kraftverk på 30 m³/s*». Reguleringskonsesjonen ble også oppdatert med standard vilkår om godkjenning av detaljplaner (post 7) og naturforvaltning (post 8).

Da Statkraft søkte om godkjenning av detaljplan for rehabilitering av Løkaune kraftverk i 2018, som heller ikke har egne særskilte konsesjonsvilkår, henviste de til post 7 i de reviderte vilkårene for Selbusjøen fra 2014. I foreliggende søknad om konsesjonspliktavurdering av et nytt Svean kraftverk, har Statkraft vist til de samme reviderte vilkår i sine kommentarer til høringsuttalelsene.

På denne bakgrunn mener NVE at selv om Svean kraftverk ikke har egne særskilte konsesjonsvilkår, kan oppfølging av utbyggingen av et nytt Svean kraftverk gjøres innenfor reguleringskonsesjonen for Selbusjøen slik Statkraft legger til grunn.

Tiltaket

I utgangspunktet er det nå planer om å bygge et nytt kraftverk i fjell bak det gamle som utnytter samme fall (55 m) og slukeevne (75 m³/s) som i det gamle (figur 1). Dagens tilløpstunnel på ca. 3,1 km fra inntaket i Selbusjøen benyttes til nytt kraftverk. Det vurderes om tunnelen skal strosses for ytterligere å redusere falltap. I tillegg må det bygges en ca. 200-300 m lang ny tilløpstunnel mellom dagens tunnel og konus/trykkør for ny kraftstasjon. Det må også bygges en ca. 250 m adkomsttunnel og 150 m utløpstunnel med utløpskanal (omtrent 30 m lang og 20 m bred med fritt vannspeil) i dagen ca. 100 m oppstrøms dagens utløp.

Planene inkluderer en ny inntakskonstruksjon i samme område som dagens inntak, med kort tilkoblingstunnel mot dagens tilløpstunnel (se figur 2). For gjennomføringen må det også drives ny tverrslagstunnel med adkomst fra inntaksområde.

Overskuddsmasser fra tiltaket vil i all hovedsak bestå av tunnelmasser. Fra kraftstasjonsområdet vil det bli tatt ut inntil 120 000 m³ i anbrakt volum avhengig av valg av utbyggingsalternativ, inkludert eventuell strossing av tilløpstunnelen. For bygging av nytt inntak vil det bli tatt ut omtrent 25 000 m³ i anbrakt volum fra inntaksområdet. Det tas sikte på å avhende massene til andre godkjente formål i den grad det viser seg å være

mulig, og levering til både steinbrudd og industriområde i Klæbu kan være aktuelt. Et område på ca. 21 daa omtrent 300 m sør for kraftstasjonsområdet er vurdert til massehåndtering/midlertidig deponi, alternativt varig deponi. Store deler av dette området er et gammelt tippområde.

Planområdet berører eiendommene gnr. 525 bnr. 4 (kraftstasjonsområdet og område for massehåndtering) og gnr. 528 bnr. 8 (inntaksområdet). Statkraft Energi AS er eier av begge eiendommene. Hele planområdet er i kommuneplanens arealdel lagt ut som LNFR-område. Det er ikke registrert vern eller andre restriksjoner i planområdet.

Statkrafts vurderinger av antatte virkninger på vassdraget

Statkraft har tatt utgangspunkt i KU-utredninger fra 2011-2013 i forbindelse med plan og melding i 2010 om et nytt Svean kraftverk med slukeevne 95 m³/s, som skulle erstatte eksisterende Svean og Løkaunet kraftverker. I tillegg er kunnskapsnivået oppdatert og supplert med opplysninger fra www.naturbase.no, www.artsdatabanken.no, www.skrednett.no og NVE Atlas. Nedenfor er gjengitt utdrag fra Statkrafts vurderinger:

Hydrologi

«Planene vil ikke medføre endringer i vannføringen mellom utløpet av Selbusjøen (Hyttfossen/Løkaunet kraftverk) og Svean kraftverk, og påvirker heller ikke krav om slipp av minstevannføring fra Selbusjøen på 1,4 m³/s. Nedstrøms Svean kraftverk videreføres vannføringen som i dag, og i tråd med krav om minstevannføring på 30 m³/s. Drift av nytt Svean kraftverk vil ikke medføre endrede vannstandsendringer i Selbusjøen. Dette skyldes opprettholdelse av minstevannføringskravet på 30 m³/s ved Svean kraftverk og at nedstrøms kraftverk i Nidelva har prioritet fremfor drift av Svean kraftverk. Tiltaket vil ikke føre til endring av flomvannføring eller flomvannstand i Nidelva.»

Isforhold og vanntemperatur

«Slukeevnen til nytt kraftverk opprettholdes som i dag, og det er ikke planlagt endringer i driftsmønster. Det forventes derfor ingen endringer i Selbusjøen som følge av nytt kraftverk. Nedstrøms Svean kraftverk konkluderer fagrapporten med at en større vannføring, som opprinnelig planlagt, i deler av våren/forsommeren marginalt vil kunne redusere vanntemperaturen med inntil 0,5 °C. For løsningen som nå planlegges er det ikke planlagt endringer i vannføringen – driftsvannføringen opprettholdes som i dag og minstevannføringen fastsatt i reguleringskonsesjonen forblir uendret. Plassering av nytt inntak og utløp blir lagt inntil dagens konstruksjoner, og det forventes derfor at nytt Svean kraftverk ikke vil medføre endringer i vanntemperatur eller isforhold hverken i Selbusjøen eller i Nidelva.»

Erosjon og sedimenttransport

«Erosjon og sedimenttransport er særlig knyttet til høy vannføring (flom), men tiltaket vil ikke føre til endring av driftsvannføring og antas heller ikke å medføre endringer i flomvannføring eller flomvannstand i elva. Det ventes derfor ingen endringer i tilførte

sedimentmengder, eller i elvas evne til å transportere sediment. Fagrapporten peker på at en ny plassering av utløpet med en noe endret retning på vannstrømmen kan erodere en grop i elvebunnen. Det må derfor forventes noe lokal erosjon ved idriftsettelse av nytt kraftverk, ved at elvebunnen tilpasses nye lokale strømmingsforhold. Det forventes ingen vedvarende erosjon etter at elva har tilpasset seg nytt utløp. Fagrapporten konkluderer med at erodert materiale kan danne en bank (ør) lengre nedstrøms, der vannhastigheten er lavere. Fagrapporten foreslår avbøtende tiltak for å sikre lokalerosjon i utløpsområdet. Slike tiltak vil bli vurdert nærmere i detaljprosjekteringen av tiltaket.»

Naturmiljø og biologisk mangfold

«Vannvegetasjonen er frodig og artsrik. Det er ikke registrert trua vegetasjonstyper i tiltaksområdet (2011). Det er heller ikke funnet rødlista plante-, sopp- eller mosearter. Fagrapporten konkluderer med at konsekvensene for botaniske forhold på land og i vann vurderes å være små til ingen ved bygging av nytt Svean kraftverk. På motsatt side av Nidelva ble det i 2022 registrert naturtypen flomskogmark (VU) med moderat kvalitet (Moøya), se figur 3. Tilstanden til naturtypen er vurdert som dårlig som følge av reguleringen av vassdraget, men naturmangfoldet er vurdert som stort. Utløpet fra nytt kraftverk er planlagt til samme «hølen» som dagens utløp fra tappeløp. Vår vurdering er at nytt utløp omtrent på samme plassering som i dag og med uendret maksimal driftsvannføring ikke vil ha særlig betydning for naturtypen.»

Figur 3 Moøya, naturtype flomskogmark, markert med grønt. Kilde: www.naturbase.no

«Fuglesamfunnet i kantskogen er fra konsekvensutredningen vurdert som rikt med middels verdi (stor lokal verdi). Elvestrekningens betydning for vannfugl synes å være av mer lokal karakter og er derfor vurdert til middels til liten verdi. Fra konsekvensutredningen foreligger det observasjoner av mange fuglearter, deriblant

også rødlistede arter som storlom og strandsnipe, men både storlom og strandsnipe har i rødliste for 2021 endret status til livskraftig (LC). I tillegg er det observert sangsvane (LC). Ifølge fagrapporten må det også forventes at de nær truede rødlistete måkefuglartene hettemåke (CR/2021) og fiskemåke (VU/2021) vil opptre innenfor elvestrekningen, men betydningen av området vil være relativt liten for disse to artene sitt vedkommende, og samlet sett er ikke mangfoldet av vannfugl større enn at lokaliteten blir vurdert til å være av middels til liten verdi.

I årene etter gjennomførte konsekvensutredninger er det registrert flere observasjoner av ulike fuglearter både i Selbusjøen og i Nidelva (www.naturbase.no). I elveavsnittet ved Svean kraftverk består disse observasjonene av bergand (EN), granmeis (VU), dvergdykker (EN), sandsvale (VU), taksvale (NT), tårnseiler (NT) og storskarv (NT).

Oter er ved konsekvensutredningen registrert som sårbar (VU) og har mer eller mindre fast tilhold i Nidelva, og det antas også å gjelde for Nidelva ved Svean kraftverk. I rødliste for 2021 er status for oter endret til livskraftig (LC). Anleggsarbeidene kan også ha relevans for forekomsten av bever (LC) som er i frammarsj i distriktet. Betydningen av påvirkning på oter og bever avhenger av valg av plassering av kraftstasjon, utløp og annen arealbruk til for eksempel massehåndtering. Disse forholdene bør derfor vurderes nærmere i detaljprosjekteringen og beskrives i detaljplan for miljø og landskap.

Det er rikelig med vannvegetasjon i Nidelva ved Svean kraftverk, som medfører betydelig årlig produksjon av plantemateriale (biomasse). Strekningen er også relativt artsrik. Det er imidlertid ikke registrert noen truede eller sårbare (rødlistede) karplanter eller moser i dette området.

Det er i elva registrert et stort antall arter av littorale småkreps og plankton. Ingen av småkrepsartene er nevnt i rødliste for 2010. Ingen av artene har endret status i rødliste for 2021.

Fåbørstemark og fjærmygg er, sammen med døgnfluer, de dominerende bunndyrgruppene og oppnår ofte høye tettheter i sakteflytende/stillestående områder med bløtbunn slik som i store deler av øvre Nidelva. Der bunnsubstratet er mer grovkornet, pga. høyere vannhastighet, er det en større andel døgnfluer, steinfluer og vårfluer. Flertallet av disse artene er viktige næringsdyr for både røye og ørret. Det er antatt å bli så små endringer i de fysiske kjemiske forhold i elva at det er vurdert som lite trolig at det får noen virkning på utvalg og mengde av småkreps, og naturlige flommer vil sannsynligvis være viktigere i forhold til mengde og utbredelse av småkreps.

Konsekvensutredningen fra 2011 viser at området Fjæremsfossen – Svean – Løkaunet fortsatt har en ørretbestand karakterisert av god vekst, sein kjønnsmodning, god kvalitet og trolig tilfredsstillende rekruttering. Men det har de seinere årene skjedd til dels store endringer i fiskebestandene. Røye er nesten helt forsvunnet fra Svean-området siden 1982/83, hvor det ble fanget omtrent lik andel ørret og røye.

Siden planene ikke medfører endringer i minstevannføring eller maksimal driftsvannføring, så forventes det heller ingen virkninger av betydning for ørretbestanden, både i forhold til gyting (bl.a. vanddekte områder i vinterhalvåret) og oppveksthabitat.»

Landskap, friluftsliv og kulturminner

«Den viktigste konsekvensen for landskapsbildet antas å være i anleggsfasen når den menneskelige aktiviteten øker betraktelig. Området vil være preget av byggearbeider, lastebiler, anleggsbrakker, område for massehåndtering m.m. i den perioden arbeidene pågår. De synlige endringene i landskapet etter utbyggingen er vurdert å være relativt små, tatt i betraktning størrelsen på utbyggingen, og antas å være:

- *Justert plassering av inntak*
- *Justert plassering av utløpskanal*
- *Eventuelt ny kraftstasjon i dagen*
- *Eventuelt justert/omlegging av adkomstveien bak kraftstasjonstomten*

Foreløpig er det ikke avklart hva som vil skje med dagens kraftstasjonsbygning, men en fjerning vil også medføre en endring i landskapsbildet. I tillegg vil et eventuelt varig massedeponi i området medføre en endring. Det viktigste område for allment friluftsliv langs øvre del av Nidelva er Moodden på vestsiden av Nidelva ved Svean, og på nordsiden av Sveanvegen på østsiden av Nidelva. Dette er et område som er svært mye brukt til friluftsliv og som er statlig sikret som friområde gjennom avtaler med grunneierne. Området er tilrettelagt med toaletter, gapahuker, benker, bål plasser, stier m.m. Nidelva er en av Norges mest produktive ørretelver. Elva blir besøkt av fiskere fra hele verden, og fiskepresset er relativt stort i området rundt Svean. Ellers er følgende nærliggende friluftsområder registrert i www.naturbase.no:

- *Kraftstasjonsområdet er registrert som utfartsområde (Sti Svean-Trongfossen, ID FK00006254) med svært viktig verdi for friluftsliv.*
- *Elveavsnittet utenfor kraftstasjonen er registrert som et særlig kvalitetsområde (Nidelva, Sveanbrua – Springfossbrua) med svært viktig verdi for friluftsliv.*
- *Området langs elva oppstrøms og mot området som er foreslått for massehåndtering, er registrert som utfartområde (Løkkaunet, ID FK00006221) med viktig verdi for friluftsliv.*

I anleggsfasen antas det at friluftsutøvelsen vil bli sterkt redusert like oppstrøms eksisterende Svean kraftverk. Anleggsarbeidene vil legge beslag på deler av veistrekningen opp mot Løkaunet. Veien skal holdes åpen for ferdsel, men det må påregnes begrensninger og stenging i korte perioder. Parkeringsplassene som ligger i området for massehåndtering vil bli lagt beslag på, og anleggsarbeidene vil også legge hinder for friluftsbukere i området her. Selv om anleggsområdet blir begrenset med en buffer fra elvebredden, vil området bli mindre brukbart for friluftaktivitet, på grunn av støy og vanskelig adkomst. Det antas likevel at ettermiddager/kvelder og i helger vil det være anleggspause, slik at det er mulig å benytte området i disse

periodene. For øvrig forventes det at tiltaket ikke medfører særlige varige virkninger for landskap eller friluftsliv.

Det er ikke registrert kulturminner i planområdet, men det er registrert en stein med tydelig skålgrop i veigrøften 300-400 m sør for kraftstasjonsområdet.»

Høring

Planene ble sendt på begrenset høring til Trondheim kommune, Trøndelag fylkeskommune og Statsforvalteren i Trøndelag, med høringsfrist 28.06.2023. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Trondheim kommune uttaler følgende i brev av 08.06.2023:

«Innledning

Trondheim kommune mottok 25.05.2023 brev fra NVE vedrørende “høring av søknad om konsesjonspliktavurdering av et nytt Svean kraftverk”. I brevet framgår det at høringen skal bidra til å avdekke: “om tiltaket kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget utover det som allerede er kjent. Det er altså mulige nye skader og ulemper som skal vurderes.”

Til grunn for Trondheim kommunes uttalelse til høringen ligger:

- Kommunens kunnskap om områdets betydning for allmenne og offentlige interesser
- Områdets formelle status i henhold til plan- og bygningsloven
- Statkrafts brev, datert 14.04.23, om “Nytt Svean kraftverk - anmodning om vurdering av konsesjonsplikt”
- Tidligere fagrapporter utarbeidet i 2011:
 - Nye Svean Kraftverk - Fagrapport om is- og vanntemperaturforhold (Tvede Consult AS)
 - Nye Svean Kraftverk - Konsekvenser for grunnvann, erosjon og sedimenttransport, og skred (SWEKO AS)
 - Nye Svean kraftverk i Nidelva, Sør Trøndelag - Utredning av konsekvenser for naturmiljø og biologisk mangfold (Arnekleiv et. al, 2011, NTNU)
 - Nye Svean kraftverk - Konsekvenser for landskap, friluftsliv, reiseliv og kulturminner (SWEKO AS)

Trondheim kommunes uttalelse gis for hvert sektorområde som har interesser i det definerte anleggsområdet som framgår av Statkrafts brev fra 14.04.23.

Miljø og landskapsplan kan senere sendes på høring til idrett-friluftsliv.postmottak@trondheim.kommune.no.

Søknader etter plan- og bygningsloven må sendes til byggesak.postmottak@trondheim.kommune.no

Rekreasjon og friluftsliv

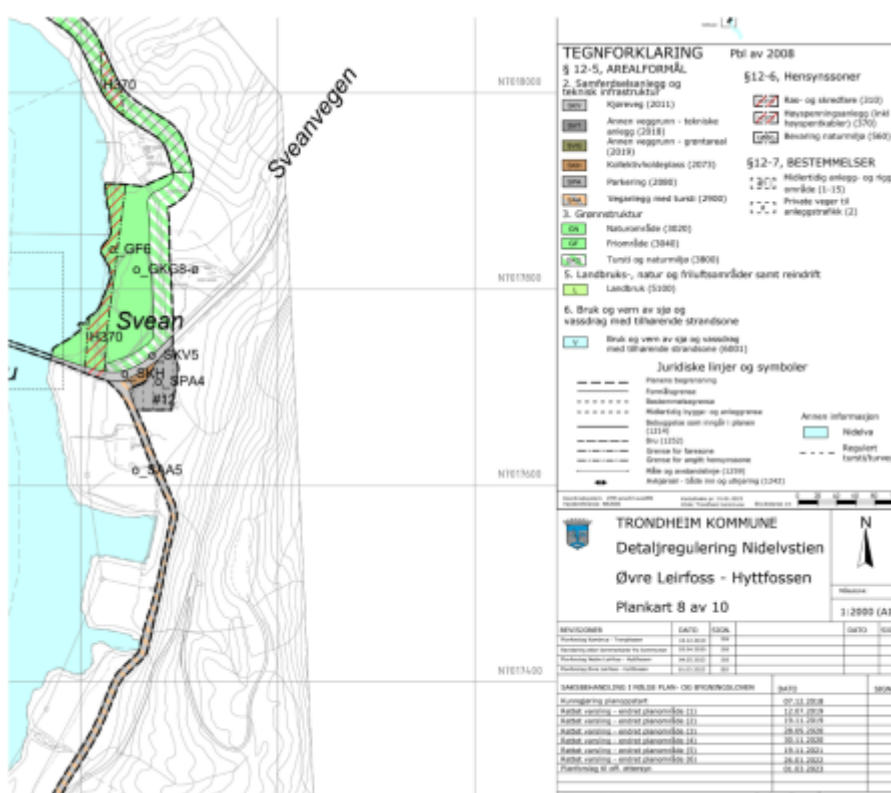
Statkraft gir i sin redegjørelse av kunnskapsgrunnlaget en grei beskrivelse av områdets betydning for friluftsliv. Området har imidlertid fått større framtidig

betydning for friluftsliv med utgangspunkt i det pågående reguleringsplanarbeidet for Nidelvstien. Dette planarbeidet skal sikre de formelle rammene for byggingen av en ny turveiforbindelse mellom Øvre Leirfossen og Hyttfossen. Planforslaget regulerer veiforbindelsen mellom Svean og Løkkaunet som kombinert formål “veganlegg med tursti”. Intensjonen er at planforslaget skal på offentlig ettersyn i august.

Trondheim kommune er opptatt av hvordan man kan sikre gode midlertidige ferdselsforbindelser forbi det kommende anleggsområdet, og hvordan de permanente ferdselsforbindelsene kan sikres i tråd med reguleringsplanen. Hvordan dette kan løses må belyses og avklares i samråd med kommunen. Det er behov for å avklare gode midlertidige og framtidige situasjoner for friluftslivets ferdselsårer.

Utklipp fra plankartet forbi dagens anlegg:

Trondheim kommune er også opptatt av virkningen et eventuelt permanent deponi sør for dagens kraftverk vil gi for friluftslivets ferdselsmuligheter. Det er mangelfullt beskrevet hvilke konsekvenser et slikt deponi vil kunne gi for natur og friluftsliv. Kommunen mener at det tydeligere bør tas stilling til hvordan deponimassene skal håndteres og hvorvidt det bør legges opp til en permanent situasjon der steinmasser fra tunneldrift kan deponeres i området.

Alternativet med ny stasjonsbygning i fjellet framstår som minst krevende med tanke på arealbeslag og antas å være det beste for friluftslivet så langt de ekstra steinmassene kan deponeres på en tilfredsstillende måte som ikke gir uheldige landskapsvirkninger mot Nidelva. Vi ønsker videre dialog rundt landskapsvirkninger for friluftslivet som følge av tiltaket.

Naturverdier

Svean er viktig for vannfugler, hvor Moøya kan være et potensielt viktig hekkeområde. Vegetasjonen består av en stor flomskogsmark, som bidrar til et stort artsmangfold med funn av rødlistede arter. Området innehar også store partier med siv- og starrvegetasjon, og antas å være viktig som oppholdssted for hekking for enkelte arter. Det er usikkert i hvilken grad tiltaket vil berøre disse områdene, men deponering av masser kan potensielt forringe kantvegetasjon og/eller gi avrenning som kan ha uheldige virkninger på miljø. Både fossefall og vintererle er registrert hekkende ved Svean kraftverk. Dersom ny kraftstasjon skal bygges, bør hekkemuligheter for disse artene sikres, enten direkte gjennom konstruksjonen (de hekker ofte i mellomrom mellom steiner i murer som går ut i vann) eller gjennom kompenserende tiltak som med utsetting av reirkasser. Trondheim kommune har nylig sammenfattet eksisterende kunnskap om naturtyper og vannfugl langs hele Nidelva. Dette er sammenfattet i NINA rapport 2210. Rapporten omtaler, i motsetning til den refererte konsekvensutredningen området som viktig for vannfugl. Rapporten tar ikke for seg arter tilknyttet land. Det foreligger begrenset med kunnskap om hekkende fugler i området. Dette bør kartlegges nærmere som en del av dette prosjektet.

Vannforvaltning

Kunnskapsgrunnlaget som er lagt til grunn i konsesjonspliktutredningen er basert på fagrapporter fra 2011. Det må vurderes om fagrapportene fortsatt gjelder. Det gjelder særlig rapportene som omhandler biologiske parametere da disse kan ha blitt endret siden 2011. De siste årene har vi observert en økende grad av nedslamming av bekk- og elvebunn som har redusert kvaliteten på gyteområdene til Nidelvørreten. Påvirkningen knyttes til aktiviteten i nedbørfeltet som deponier, grusuttak, utbygging til ulike formål osv.

Nidelvørreten er i dag under betydelig press som følge av flere påvirkningsfaktorer, men særlig vannkraftreguleringen i vassdraget har gitt dårligere betingelser for produksjon av ørret i selve Nidelva. Det vurderes at hovedelva i dag har svært liten kapasitet til å produsere yngel. Dette gjør at Nidelvørreten er avhengig av sidevassdragene for å opprettholde overlevelse og bestand. Imidlertid viser kommunens undersøkelser, jf. vannovervåkningsrapport Trondheim kommune 2022, at det står dårlig til i de fleste bekkene. Vi er derfor skeptiske til planer om mellomlagring av masser/tippområdet så nær elva. I tillegg ligger tippområdet innenfor Nidelvkorridoren som er et viktig økologisk funksjonsområde for både flora og fauna, terrestrisk så vel som akvatisk.

Det burde sees på muligheter for å kunne gjennomføre miljøforbedrende tiltak. Dersom det hadde vært mulig å øke vannmengden ved Løkkaunet eller ha en minstevannføring ville det ha kunne styrket levevilkårene for ørreten.

Nidelva er i Vann-Nett oppdelt i flere vannforekomster. Selv om Vann-Nett deler Nidelva inn i flere vannforekomster, må vassdraget sees som ett, jf. nedbørsbasert forvaltning. Tiltaket må også sees opp mot vannforskriften. Til slutt forutsetter vi at

det i videre prosess sees på tiltak mot avrenning som inneholder nitrogen, basiske materialer som kan påvirke pH i vannet og andre kjente påvirkningsfaktorer.

Antikvariske og kulturhistoriske hensyn

Arbeidet med den fire kilometer lange tunnelen mellom Selbusjøen til Svean startet i 1921, men strømproduksjonen i Svean startet ikke før i november 1939. Byggingen av selve kraftstasjonen på Svean begynte i 1938.

Området med kraftstasjonene på Løkkaunet og Svean er foreslått som hensynssone kulturmiljø i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel. Videre er de to kraftstasjonene og noen arbeiderboliger foreslått i antikvarisk klasse C.

I forbindelse med høringen av KPA hadde Statkraft innspill om at de ikke ønsket verneklasse C på Svean kraftstasjon. Byantikvaren gjennomførte befarings- og møter med Statkraft for å se på mulige løsninger når eksisterende kraftstasjon skal erstattes av en ny. Det er store utfordringer knyttet til stabiliteten i betongkonstruksjonene, noe som gjør at den tekniske tilstanden på deler av anlegget er dårlig. Gjenbruk av eksisterende stasjonsbygning virker derfor ikke særlig realistisk.

Som følge av tilstand og muligheter for gjenbruk har kommunedirektøren tatt ut forslaget om verneklasse C på Svean kraftstasjon. Området ligger likevel innenfor den foreslåtte hensynssonen, så byantikvaren ønsker å vurdere ny stasjon.

Planstatus etter plan- og bygningsloven

Som nevnt over er det igangsatt reguleringsarbeid for Nidelvstien. Utover dette er det ingen reguleringsplaner i området som tiltaket berører. I gjeldende kommuneplanens arealdel (KPA) ligger tiltaket innenfor formålet LNFR. I forslaget til ny KPA ligger tiltaksområdene fortsatt innenfor LNFR, og i tillegg ligger Svean kraftstasjon med tilliggende arealer innenfor hensynssone bevaring av naturmiljø (Nidelvkorridoren). Inntaksområdet ligger innenfor hensynssone friluftsliv (markagrensa). Forslaget til KPA er sendt til politisk sluttbehandling.»

Statsforvalteren i Trøndelag uttaler følgende i brev av 29.06.2023:

«Landbruk

Vi har ingen merknader til de foreslåtte planene for ny Svean kraftstasjon. Når det gjelder inntaket i Selbusjøen, ser det ut til at ny transporttunnel kan komme i berøring med noe jordbruksareal. I den forbindelse minner vi om at jordvernet er skjerpet, jf. bl.a. Nasjonal jordvernstrategi 2021, og ber om at det legges vekt på løsninger som i minst mulig grad berører jordressurser. Det samme gjelder for planlagt riggområde, men her ser det ut til at det skal være mulig å lokalisere riggområdet slik at det ikke kommer i konflikt med jordbruksareal.

Klima og miljø

Vi ser det som en ønsket utvikling at eksisterende kraftanlegg oppgraderes og moderniseres for å bedre utnytte potensialet for energiproduksjon, og er positive til Statkraft sine planer.

Strekningen fra Svean ned til Fjæremsfossen er delt inn i tre vannforekomster; 123-599-R Nidelva Løkaunet – Moodden, 123-600-R Nidelva Moodden – Tanem bru og 123-602-R Nidelva, Tanem bru – Fjæremsfossen. Alle er definert som sterkt modifiserte vannforekomster som følge av påvirkning fra vannkraft. De to nederste er satt til å ha godt økologisk potensial, mens det øverste har moderat. Det vil si at det vurderes at det fortsatt kan være potensiale for å bedre elva gjennom tiltak. Men dette kan være vanskelig når ingen kan pålegge verken kunnskapsinnhenting eller tiltak.

Vassdrags- og vassdragsnær natur er viktig for en rekke arter planter og dyr. Skogen langs vassdrag har ofte høy biodiversitet og stor insektproduksjon. Dette gir næringstilgang for mange arter som dermed indirekte blir knyttet til vassdraget. I dette partiet av Nidelva er det registrert flere arter av nasjonal forvaltningsinteresse; Firetornet istidskreps (nært truet), bergand (truet), dvergdykker (truet), sandsvale (truet), fiskemåke (truet), gulspurv (truet), grønnfink (truet) og stjertand (truet). Vi forventer ingen større påvirkning på disse så lenge det nye Svean kraftverk blir drevet på samme vis som dagens drift. Likevel mener vi at nye Svean kraftverk må ha konsesjon etter vannressursloven. Dette er viktig bl.a. for å få moderne naturforvaltningsvilkår, som gir myndighetene mulighet til å pålegge miljøundersøkelser og tiltak i øvre deler av Nidelva.

Arbeider med tunneldriving krever utslippstillatelse fra Statsforvalteren. Dette kan også være aktuelt hvis det skal deponeres masser i forbindelse med prosjektet. Eventuelt arbeidet i forbindelse med riving av bygninger på området, må tas opp med kommunen.»

Statkraft kommenterer høringsuttalelsene på følgende måte i brev av 29.08.2023:

«Vi viser til NVEs høring av Statkrafts anmodning om konsesjonspliktvrdering av Svean kraftverk (NVE ref.: 202306897-2), høringsuttalelse fra Trondheim kommune datert 08.06.2023 og Statsforvalteren datert 29.06.2023. Statkraft har ikke mottatt andre uttalelser i forbindelse med høringen.

Uttalelsene omhandler merknader innen fagtemaene rekreasjon/friluftsliv, naturverdier, vannforvaltning/klima/miljø og antikvariske/kulturhistoriske hensyn. Uttalelsen til kommunen omfatter også en redegjørelse av gjeldende planstatus etter plan- og bygningsloven.

Generelt legger Statkraft til grunn at forhold som omhandler dagens og framtidig situasjon i vassdraget, uavhengig av kraftverksprosjektet kan følges opp i samsvar med vilkårene i gjeldende reguleringskonsesjon. Videre kan forhold som omhandler å redusere virkningene fra de midlertidige anleggsarbeidene ivaretas gjennom detaljplan for miljø og landskap og oppfølging i anleggsfasen.

Trondheim kommunes uttalelse

Rekreasjon og friluftsliv. Detaljregulering av Nidelvstien

Kommunen viser til pågående planprosess for detaljregulering av Nidelvstien. Formålet med detaljplanforslaget er å tilrettelegge for et sammenhengende helhetlig turveidrag langs Nidelva fra Nedre Leirfossen til Båthølen ved Hyttfossen. Veien gjennom kraftstasjonsområdet inngår i detaljplanforslaget som kombinert formål med tursti. Detaljplanforslaget omfatter ellers ikke arealer som er planlagt tatt i bruk i forbindelse med kraftverksprosjektet. Detaljplanforslaget er nå ute til førstegangs høring.

Eventuelle endringer på veien i kraftstasjonsområdet vil gripe inn i detaljplanforslaget. Kraftverksprosjektet er foreløpig ikke detaljprosjektet, og det er derfor i nåværende fase for tidlig å slå fast om, og i tilfelle hvordan, veien vil bli berørt av prosjektet. Det vil være behov for midlertidig veiomlegging i anleggsperioden for å sikre trafikkavvikling og annen ferdsel mellom Svean og Løkaunet. En varig justering av veilinjen vil kunne gi en bedre trafikksituasjon og bedre arealdisponering i kraftstasjonsområdet. Statkraft vil i samråd med veieier vurdere mulighetene for dette, og om det kan gjøres på en slik måte at veien fortsatt kan reguleres til det foreslåtte formålet og uten at hensynet bak detaljplanforslaget blir vesentlig satt til side.

Forslag til løsning for midlertidig og eventuelle varig endring av ferdsel forbi kraftstasjonsområdet vil bli nærmere beskrevet i detaljplan for miljø og landskap. I forbindelse med utarbeidelse av detaljplanen vil Statkraft innhente kommunens syn, og vi legger til grunn at kommunen uansett vil få anledning til å uttale seg om detaljplanen før denne godkjennes. Eventuelle midlertidige og varige tiltak på veien skal også avklares med veieier, og Statkraft vil gjøre dette i forbindelse med utarbeidelse av detaljplanen.

Håndtering av overskuddsmasser

Kommunen viser til at virkningene av et eventuelt permanent deponi sør for kraftverksområdet ikke er godt nok beskrevet, og at konsekvensene på natur og friluftsliv må kartlegges.

Håndtering av overskuddsmasser er i nåværende fase ikke planlagt i detalj. Statkraft har besluttet å bygge ny kraftstasjon i fjell, og uttaket av fjellmasser ved Svean er beregnet å være omtrent 120 000 m³ i anbragt volum. I tillegg vil overskuddsmassene ved Svean bestå av omtrent 40 000 m³ løsmasser. Statkraft tar sikte på å avhende overskuddsmasser til andre godkjente tiltak i regionen i den grad det viser seg å være mulig. På den måten kan vi unngå å etablere permanent deponi, men det må uansett avsettes arealer til håndtering av overskuddsmassene (avlasting, mellomlagring og opplasting) innenfor det arealet som er markert for dette formålet («Tipp») i foreløpig arealbruksplan for kraftstasjonsområdet. Det er i arealbruksplanen avsatt en tilstrekkelig buffer mot Nidelva, som i tillegg til å redusere risiko for avrenning til vassdraget også vil kunne ta hensyn til ferdsel på stien langs elva. Det er ikke

planlagt å etablere varig deponi i inntaksområdet, men også her må det avsettes arealer til midlertidig håndtering av masser.

Naturverdier og vannforvaltning

Kommunen peker på at Nidelva i dag av flere årsaker er under betydelig press, og at situasjonen for produksjon av ørret har blitt dårligere. Det stilles spørsmål ved om fagrapportene fra 2011 kan legges til grunn i dag, og særlig om rapporterte biologiske parametere kan ha blitt endret. Kommunen viser også til NINA rapport 2210 (mai 2023) som er en sammenstilling av kunnskap om viktige naturområder langs Nidelvkorridoren med hensyn på vannfugler og kantvegetasjon. I rapporten fremheves Nidelva som et viktig og verdifullt fugleområde. Videre er området rundt Svean fremhevet som et av flere viktige områder for å kunne opprettholde en god kantsone som buffer mot bebyggelse og som ly og gjemmested for fugl og vilt. Siden rapporten ikke omhandler hekkende fugler, mener kommunen at dette bør kartlegges som en del av kraftverksprosjektet.

Som redegjort for i vårt brev av 14.04.2023 vil ikke planene medføre endringer i vannføringen mellom utløpet av Selbusjøen (Hyttfossen/Løkaunet kraftverk) og Svean kraftverk, og vil heller ikke påvirke gjeldende pålegg om slipp av minstevannføring fra Selbusjøen ved Hyttfossen på 1,4 m³/s. Det mindre strenge miljømålet for vannforekomst Nidelva Løkaunet - Moodden (123-599-R) er oppnådd. Nedstrøms Svean kraftverk videreføres vannføringen som i dag med slipp av minstevannføring på 30 m³/s. Som følge av minstevannføringskravet i Nidelva, samt at det er vann til nedenforliggende kraftverk i vassdraget som har prioritet ved magasindisponeringen, vil nytt Svean kraftverk i svært liten grad føre til endret tappemønster. Kraftverksprosjektet vil derfor ikke medføre nye varige hydrologiske endringer i Nidelva, utover at utløpet flyttes få meter oppstrøms, og endrer derfor i utgangspunktet heller ikke forholdene for fisk i Nidelva. Prosjektet innvirker ikke på måloppnåelse eller gir forringelse av tilstand av vannforekomsten.

Moøya er registret som flomskogsmark (VU) og området er potensielt et viktig hekkeområde for fugler med tilknytning til vann. Området ble NiN-kartlagt i 2022 og tilstanden satt til dårlig på grunn av mangel på flom. Generelt gir vassdragsregulering redusert hyppighet av flom, men planene for nye Svean endrer ikke tilførsel av vann i elva fra Løkaunet. Nytt utløp lengre oppstrøms enn dagens utløp vil sikre fortsatt høy grunnvannstand som er viktig for naturtypen.

Byggingen av nytt kraftverk vil medføre inngrep i kantvegetasjon inntil Nidelva over en strekning på ca. 200 m, se figur 4 under. Kantvegetasjonen ligger mellom elva og veien, og er ellers avgrenset av kraftverksområdet i nord, rasteplassen i sør og kraftlinjen som krysser området på langs. Det er mye ferdsel i området, blant annet fra campingturister som bruker rasteplassen. På grunnlag av den generelle verdivurderingen av kantvegetasjon i NINA rapport 2210, antar vi derfor at kantvegetasjonen først og fremst er verdifull for fugl. Det er et mål om å begrense inngrepet i kantvegetasjon til et minimum, og dette kan følges opp i

arealbruksplaner, marksikringsplaner og oppfølging av anleggsarbeidene. Statkraft vil også vurdere mulighetene for reetablering av kantvegetasjon der det vil være hensiktsmessig, blant annet om det kan etableres erstatningsareal for kantvegetasjon ved dagens kraftverksbygning etter at driften her er nedlagt. En slik løsning må imidlertid vurderes opp mot behovet for bruk av arealet til andre formål, for eksempel i forbindelse med detaljregulering av Nidelvstien.

Figur 4 Nytt inngrep i kantvegetasjon i kraftstasjonsområdet.

Kommunen viser til at det er registrert både fossekall og vintererle som hekker ved Svean kraftverk. Fossekall og vintererle er vanlige fuglearter som er registrert som livskraftige i Artsdatabanken. I tillegg viser NINA-rapport 2210 til registreringer av blant annet bergand, dvergdykker og fiskemåke som alle er rødlistet. Statkraft stiller spørsmål ved om ornitologiske undersøkelser for å kartlegge gjeldende status på fugl bør pålegges som følge av kraftverksprosjektet. Dersom krav om slike undersøkelser kan begrunnes i Statkrafts virksomhet i vassdraget, kan dette uansett følges opp og ivaretas i samsvar med vilkårene i gjeldende reguleringskonsesjon.

Ellers viser vi til at forhold som omhandler konsekvenser av midlertidige anleggsarbeider kan ivaretas gjennom detaljplan for miljø og landskap og oppfølging i anleggsfasen. For dette tiltaket vil det i tillegg være nødvendig å avklare tiltaket etter forurensningsloven med hensyn til utslipp til vassdraget, samt etter vannressursloven med hensyn til inngrep i kantvegetasjon. Statkraft vil kontakte Statsforvalteren i Trøndelag i forbindelse med dette.

Antikvariske og kulturhistoriske hensyn

Kommunen opplyser at det er besluttet å ikke verne dagens kraftstasjonsbygning, men at kraftstasjonsområdet er foreslått som hensynssone kulturmiljø i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel. Kommunen ber derfor om at byantikvaren får planene for ny kraftstasjonsbygning til vurdering.

Tegninger av nye konstruksjoner i dagen vil følge detaljplan for miljø og landskap. Statkraft vil innhente byantikvarens syn på utformingen på forhånd, og vi legger til grunn at kommunen uansett vil få anledning til å uttale seg om detaljplanen før denne godkjennes.

Planstatus etter plan- og bygningsloven

Kommunen opplyser at både kraftstasjonsområdet og inntaksområdet ligger innenfor LNFR-område i gjeldende arealdel i kommuneplanen og i forslag til ny arealdel til kommuneplanen. I tillegg ligger Svean kraftstasjon med tiliggende arealer innenfor hensynssone bevaring av naturmiljø (Nidelvkorridoren). Inntaksområdet ligger innenfor hensynssone friluftsliv (markagrensa).

Planlagt arealbruk som ikke er i tråd med vedtatte kommunale arealplaner vil bli avklart med kommunen før anleggsstart. Statkraft vil kontakte kommunen om dette i forbindelse med utarbeidelse av arealbruksplanene.

Statsforvalterens uttalelse

Statsforvalteren peker på at det i foreløpig arealbruksplan for inntaksområdet ser ut til at noe jordbruksareal blir berørt av tiltaket, og minner om at hensynet til jordvernet veier tungt. Videre mener Statsforvalteren at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven av hensyn til myndighetenes mulighet til å pålegge miljøundersøkelser og tiltak i medhold av moderne konsesjonsvilkår. Endelig minner Statsforvalteren om at anleggsvirksomheten kan kreve tillatelse etter forurensningsloven og at Statsforvalteren må kontaktes om dette. Statkraft vil inkludere uttalelsen fra Statsforvalteren i det videre arbeidet.»

NVEs vurdering

Det kreves tillatelse fra Kongen for vannkraftverk med midlere årsproduksjon over 40 GWh, dersom tiltaket kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen. Dette følger av vassdragsreguleringsloven § 3.

I en konsesjonspliktavurdering er det nye negative virkninger ut over den eksisterende situasjonen som skal vurderes, og det er kun skade eller ulempe, altså negative virkninger, som er relevant. Hovedsakelig er det virkninger i selve vannstrengen som skal tas i betraktning.

Kunnskapsgrunnlag

I forbindelse med melding og planer for et nytt Svean kraftverk i 2010, utarbeidet NVE et KU-program. Statkraft fikk utarbeidet fagrapporter basert på KU-programmet på de ulike

temaer i 2011 og har brukt disse i sin anmodning om konsesjonspliktavurdering av dagens planer for nye Svean. NVE har gått igjennom de aktuelle rapporter i saken og også en ny rapport fra NINA fra 2023 som sammenstiller kunnskap om viktige naturområder langs Nidelvkorridoren. Statkraft har oppdatert kunnskapsgrunnlaget med søk i naturbase og artsdatabanken og NVE har også gjort egne søk i artskart og naturbase.

Trondheim kommune påpeker at det foreligger begrenset med kunnskap om hekkende fugler i området og at dette bør kartlegges nærmere som en del av dette prosjektet. NVE mener kunnskapen om fugl er tilstrekkelig i forhold til å kunne gjøre en konsesjonspliktavurdering, men at eventuelle restriksjoner for å hensynta fugl under anleggsarbeidene, kan avgjøres under NVEs behandling av detaljplan for miljø og landskap.

Sammen med mottatte høringsuttalelser, kjent kunnskap og vår egen erfaring mener vi kunnskapsgrunnlaget om tiltakets virkninger er tilfredsstillende, tatt i betraktning tiltakets omfang og risiko for skade, jf. naturmangfoldloven § 8. NVE mener derfor at føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 ikke er relevant i denne saken.

Mulige skader og ulemper for allmenne interesser

NVE tar utgangspunkt i at et nytt Svean kraftverk skal bygges i fjell. Kraftverket skal ha samme slukeevne og maksimal driftsvannføring som det gamle kraftverket. Det skal bygges et nytt inntak i Selbusjøen tett på eksisterende inntak. Det skal bygges et nytt utløp ca. 100 meter oppstrøms dagens utløp og i samme område som dagens omløpstunnel.

Forhold knyttet til vannstrengen

Et nytt inntak i Selbusjøen nær det gamle forventes ikke å endre forholdene i innsjøen. Et nytt kraftverk vil i svært liten grad endre tappemønsteret i Selbusjøen siden kraftverkene nedover i Nidelva er prioritert for tilsigsvann gjennom minstevannføringen ved Svean. Det er den samme mengden vann som går gjennom dagens kraftverk som skal gjennom det nye kraftverket innenfor rammene av maksimal driftsvannføring på 75 m³/s og bidrag til opprettholdelse av minstevannføring ved Svean på 30 m³/s. Så lenge kjøremønsteret/driftsmønsteret på kraftverket opprettholdes, forventer vi ingen nevneverdig negativ påvirkning på vannlevende organismer som plankton/littorale krepsdyr, bunndyr eller fisk eller annet vanntilknyttet biologisk mangfold (bl.a. fugl) utover dagens påvirkning.

Et nytt utløp i Nidelva vil påvirke vannstrømmen lokalt og det må forventes noe erosjon i elvebunnen der det nye løpet etablerer seg. Det er flere grunne områder i utløpshølen og det må forventes noen endringer i bunntopografien i deler av hølen frem til et nytt strømløp har kommet i likevekt med elveprofilen. Vi mener det likevel er grunn for å anta relativt små endringer som ikke vil medføre skader eller ulemper av varig karakter eller som må hensyntas spesielt.

På motsatt side i utløpshølen ligger Moøya med den registrerte naturtypen flomskogmark. Tilstanden til naturtypen er vurdert som dårlig som følge av reguleringen av vassdraget med manglende flommer, men naturmangfoldet der er vurdert å ha stor verdi. Et nytt

utløp i den samme hølen vil ikke påvirke hydrologien i området annerledes enn dagens utløp gitt at utløpet får den samme retning som det eksisterende. Grunnvannstanden vil derfor opprettholdes på samme nivå og ikke påvirke området med den verneverdige flomskogmarka.

Forhold knyttet til arealbruk på land

Planområdet for et nytt Svean kraftverk berører eiendommer som eies av Statkraft. Hele planområdet er i kommuneplanens arealdel lagt ut som LNRF-område. Det opplyses om at det ikke er registrert vern eller andre restriksjoner i planområdet.

Dagens Svean kraftverk ligger i et område som er mye brukt til friluftsliv. Kommunen opplyser om at området har fått større fremtidig betydning for friluftsliv med utgangspunkt i det pågående reguleringsplanarbeidet for Nidelvstien. Kommunen er opptatt av hvordan man kan sikre gode midlertidige ferdselsforbindelser forbi det kommende anleggsområdet og hvordan de permanente ferdselsforbindelsene kan sikres i tråd med reguleringsplanen.

Både kommunen og Statsforvalteren tar opp tema massedeponi. Forhold omkring mulig bruk og plassering, midlertidig eller permanente løsninger er en del av arbeidet med detaljplanleggingen av prosjektet.

Kommunen og Statsforvalteren er også opptatt av vassdragsnær natur og viktigheten av denne for flere elementer innenfor biologisk mangfold. Bevaring av kantsoner er svært viktig og kommunen minner om at Svean kraftstasjon med tilleggende arealer ligger innenfor hensynssone bevaring av naturmiljø (Nidelvkorridoren). Inntaksområdet ligger innenfor hensynssone friluftsliv (markagrensa) og Statsforvalteren minner om innskjerpet jordvern på bakgrunn av beskrivelsen av anleggsarbeidene der.

NVE merker seg at hele planområdet ved dagens Svean kraftverk ligger i et område med mange brukerinteresser og planer for fremtiden. Vi kan likevel ikke se at de skisserte planer med arealbruk på land vil kreve en konsesjonsbehandling. Det er imidlertid klart dokumentert behov for en detaljplan for hele prosjektet som må bli gjenstand for en bred høring.

Statkraft beskriver planer for dagens Svean kraftstasjon og har konkludert med at den bør rives. Det opplyses om at kulturminnemyndigheten ved Byantikvaren har konkludert med at kraftstasjonsbygningen ikke vil bli klassifisert i noen verneklasse. Kommunen opplyser om at både Løkaunet og Svean ligger innenfor hensynssone kulturmiljø i kommuneplanens arealdel. NVE mener en plan for nedleggelse, riving og reetablering av elvebredden og arealer rundt gamle Svean bør være en naturlig del av detaljplanen for det nye Svean kraftverk, siden en del av de samme arealer vil bli berørt i begge prosjektene. En nedleggelse av Svean kraftstasjon vurderes i dette tilfellet som ikke konsesjonspliktig.

Naturmangfoldloven

Vi mener at våre vurderinger er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven, jf. §§ 8 - 12. Tiltaket er etter vårt syn ikke i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. §§ 4 og 5.

Vannforskriften

Det planlagte tiltaket berører vannforekomst 123-599-R Nidelva Løkaunet-Moodden, 123-600-R Nidelva Moodden-tanem bru og 123-602-R Nidelva Tanem bru-Fjæremfossen. Vannforekomstene er definert som sterkt modifisert som følge av påvirkning vannkraft. Økologisk potensial er i vann-nett oppgitt til å være moderat for Løkaunet-Moodden og godt for de to andre. For strekningen Løkaunet-Moodden står det at mindre strengt miljømål er oppnådd. Etter vår vurdering vil ikke det planlagte tiltaket medføre endring av økologisk potensial i vannforekomstene. Det er dermed ikke relevant med en vurdering etter vannforskriften § 12.

Konklusjon

Svean kraftverk har ingen egen konsesjon etter vassdragslovgivningen. En utbygging av et nytt Svean kraftverk vil kunne følges opp innenfor reguleringskonsesjonen for Selbusjøen som fikk reviderte vilkår ved kgl. res. av 07.03.2014.

Samlet sett vurderer vi at den planlagte byggingen av et nytt Svean kraftverk ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vassdragsreguleringsloven.

Bygging av et nytt Svean kraftverk er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Vedtaket er gjort med hjemmel i vassdragsreguleringsloven § 4 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 30. juni 2021.

NVEs konklusjon forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte opplysninger i brev datert 14.04.2023. Dersom planene endres, må NVE vurdere konsesjonsplikt på nytt.

Dette vedtaket har en gyldighet på fem år. Dersom byggearbeidene ikke har startet før det har gått 5 år må saken legges frem for NVE for ny vurdering.

Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, gjelder vannressurslovens alminnelige regler om vassdrag. NVE henviser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser.

Videre oppfølging

Dette vedtaket gir ikke tillatelse til bygging.

Dersom Statkraft ønsker å bygge kraftverket må det utarbeides en detaljplan for miljø og landskap som må sendes inn til NVE for godkjenning. Planen vil bli sendt på høring av NVE. NVE skal også godkjenne tekniske planer for et eventuelt nytt kraftverk.

I medhold av vilkårene i revidert reguleringskonsesjon for Selbusjøen (kgl. res. av 07.03.2014), kan NVE følge opp planlegging, bygging og drift av anlegget. Detaljplan for tiltaket vil bli sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn før den skal godkjennes av NVE. Dersom nye områder skal tas i bruk må tiltakshaver være forberedt på å gi en konsekvensvurdering av dette, slik at detaljplanene inneholder de nødvendige opplysninger. Teknisk plan og detaljplan for miljø og landskap må sendes inn til NVE senest 6 måneder før planlagt byggestart.

Tiltakshaver bes kontakte NVEs miljøtilsyn på regionkontoret i Trondheim v/Pernille Bruun for å avklare forhold rundt godkjenning av detaljplanen for miljø og landskap.

Idriftsettelse av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på <https://www.altinn.no/skjemaoversikt/norges-vassdrags-og-energidirektorat-nve/Melding-om-idriftsettelse-nye-vannkraftverk-eller-opprustings-og-utvidelsestiltak-i-eksisterende-kraftverk/>. Dette gjelder også opprusting og utvidelse av eksisterende anlegg.

Det må søkes om klassifisering av vannveier etter damsikkerhetsforskriften. Informasjon og skjema for klassifisering finnes på våre nettsider www.nve.no.

Tiltakshaver må selv avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.

Forholdet til annet lovverk

NVE forutsetter at krav som følger av forurensningsloven etterleves ved gjennomføring av tiltaket. Eventuelle uavklarte forhold tas opp direkte med Statsforvalteren i Trøndelag.

Dersom nye arealer tas i bruk må forholdet til kulturminneloven avklares med Trøndelag fylkeskommune og evt. Sametinget.

Energiloven § 3-1 første ledd sier at «Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi kan ikke bygge, eies eller drives uten konsesjon. Det samme gjelder ombygging eller utvidelse av bestående anlegg.» Av denne bestemmelsen følger at nye Svean kraftverk er konsesjonspliktig etter energiloven. Søknad om anleggskonsesjon sendes til NVE.

Øvrige merknader

Nedleggelse av gamle Svean kraftverk er vurdert som ikke konsesjonspliktig. Det bør tas kontakt med kulturminnemyndigheten ved Byantikvaren for en endelig avklaring før detaljplan for rivning utarbeides sammen med detaljplan for miljø og landskap for nye Svean kraftverk.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

STATKRAFT ENERGI AS

Kopimottakerliste:

Pernille Dorthea Bruun

Trøndelag fylkeskommune

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG

TRONDHEIM KOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.